

Complexnummer: 516128

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Marthastichting

Aantal complexonderdelen

11

Monumentnummers van complexonderdelen

516129, 516130, 516131, 516132, 516133, 516134, 516135, 516136, 516137, 516138, 521437

Woonplaats

Alphen aan den Rijn

Gemeente

Alphen aan den Rijn

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Cornelis Geellaan 43, 2406 JE te Alphen aan den Rijn

Complexomschrijving

Inleiding

Begin 1883 werd in Amsterdam "De Vereniging Marthastichting voor onverzorgde kinderen" opgericht. Voorzitter Cornelis Geel, van oorsprong leraar in de Jordaan in Amsterdam, week wegens ruimtegebrek voor de opvang van verwaarloosde kinderen uit naar Alphen aan den Rijn. Nadat de kinderen eerst in een jongenshuis en school in de Julianastraat ondergebracht en onderwezen werden, vond in 1897 de verhuizing plaats naar het buiten Rijnstroom. Het huis van de buitenplaats functioneerde aanvankelijk als directeurswoning. Daarachter werden in een nieuw PARK in de Engelse Landschapsstijl van tuinarchitect Copijn uit Groenekan in fases diverse (bij)gebouwen voor de verzorging van de kinderen neergezet. In het park staan niet alleen gebouwen maar ook een ZITBANK, neergezet bij het afscheid van ds. Voors in 1935, en een BRUGGETJE. Het park is toegankelijk middels een TOEGANGSHEK.

In 1897 werd het moederhuis (KINDERTEHUIS) voor kinderen vanaf drie jaar voltooid. Na de restauratie in 1930 door M.A. en J. van Nieukerken werd het door koningin Emma gewijd en deed het Emmahuis dienst als tehuis voor meisjes van 12 jaar tot 17 jaar. Het centrale gebouw (KINDERTEHUIS) werd in 1911 in gebruik genomen. Het Prinses Juliana Kinderhuis, dat in 1912 werd ingewijd, is inmiddels afgebroken om plaats te maken voor een appartementengebouw. De Koningin WilhelminaSCHOOL met bijbehorende KAPEL is nog in tact. Zowel de school als de ernaast gelegen SCHOOLMEESTERSWONING zijn ontworpen in 1912 en voltooid in 1914. In 1924 werd achter het oorspronkelijke buitenhuis naar ontwerp van de gebroeders Marie Adrianus en Johan van Nieukerken een nieuwe VILLA gebouwd. Het oude Rijnstroom werd eveneens in 1924 wegens verval afgebroken. Het KOETSHUIS achter de nieuwe villa behoorde waarschijnlijk bij de boerderij die oorspronkelijk achter het oude huis stond.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Bij de TUINMANSWONING bevond zich oorspronkelijk een moestuin waar de groenten voor het gehele complex werden verbouwd. Deze moestuin is inmiddels verdwenen. De bijbehorende BOOMGAARD is wel bewaard gebleven.

Alle gebouwen van het complex zijn ontworpen in de Nieuw-Historiserende bouwstijl. De villa is echter klassieker vormgegeven dan de andere gebouwen.

In het park bevinden zich ook een aantal paviljoens uit de jaren dertig en naoorlogse bijgebouwen van de Marthastichting. Deze zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Waardering

Het complex van de Marthastichting is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van kindertehuizen in het begin van de twintigste eeuw.

Het complex van de Marthastichting is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde en wel de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en de plaats die de gebouwen innemen in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

De onderlinge samenhang van de onderdelen van het complex in de parkaanleg geven het complex een bijzonder hoge ensemblewaarde.

Het exterieur van de aanleg, boomgaard en gebouwen is in hoge mate gaaf.

Een dusdanig compleet en vrijwel gaaf complex in de zorgsector is inmiddels vrij zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516129

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/28

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Alphen aan den Rijn	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			4934

Omschrijving**

Inleiding

De eerste steen van het Centrale Gebouw of KINDERTEHUIS, onderdeel van het complex van de Marthastichting, werd 7 juni 1910 gelegd en op 30 april 1911 werd het pand ingewijd. In het kindertehuis, dat ontworpen is in de Nieuw-Historiserende stijl, werd gewassen en gekookt terwijl in een met het hoofdgebouw verbonden paviljoen, de douche- en badgelegenheid was ondergebracht (oost). Aan het douche- en badgebouw is in de jaren negentig van de 20ste eeuw een achtzijdig aanbouw in passende vormgeving toegevoegd; het douche- en badgebouw is toen met het hoofdgebouw verbonden door een vernieuwd tussenlid. Het interieur van het Centrale Gebouw is geheel vernieuwd.

Omschrijving

Het Centrale Gebouw is in rode baksteen opgetrokken over twee bouwlagen op een rechthoekige plattegrond. Aan de oostkant bevindt zich tegen de eindgevel een rechthoekig paviljoen (bad- en douchegebouw) van één bouwlaag, die vier vensterassen telt en iets smaller is dan het hoofdvolume; een tussenlid verbindt de beide volumes met elkaar. Tegen de westelijke eindgevel is een eenlaagse uitbouw van twee vensterassen. De drie delen worden afgedekt door een overstekend wolfdak met gesmoorde tuile-du-Nordpannen, windveren en goten op gesneden klampen. Op het oostelijke nokeind van het hoofdvolume staat een dakruiter onder een koperen uidak met aan vier zijden uurwerken en galmborden. Zes kleine dakkapellen onder lessenaardakjes en vier onder zadeldaken op het hoofdvolume. Langgerekte platte dakkapellen op de uitbouwen.

De gevels zijn geleed door vensters die zijn samengesteld uit zesruits ramen; onder de vensters hardstenen waterdorpels. Op de begane grond en in de geveltoppen boven de vensters lateien van kunststeen en segmentvormige ontlastingsbogen met aanzet- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

sluitstenen. De toegangsdeuren zijn voorzien van rijk gedecoreerde kunststenen omlijstingen. Bij de ingangen hardstenen stoepen en schampstenen. Grote muurankers op de hoogte van de verdiepingvloer.

De symmetrische voorgevel (noord) telt negen vensterassen. Centraal in de gevel de omlijste ingang: een houten deur onder een rondboog met een ovaal bovenlicht, gevat in een omlijsting met schijnvoegen, kroonlijstjes, pilasters, in reliëf "A°D" en "1910" en een rondboog fronton met daarin een kinderkopje. Op de begane grond kruisvensters, op de verdieping stolpvensters.

In de symmetrische eindgevel van de westelijke uitbouw een omlijste ingang tussen twee grote samengestelde vensters. De deur eindigt hier in een korfboog en heeft een omlijsting met een rechtgesloten achtruits bovenlicht, voluten en een rondboog fronton met een schelpmotief. Boven de deur een hardstenen gevelsteen met de inscriptie "De liefde sticht". In de afgeknotte geveltop een negenruits venster tussen twee zesruits vensters. Achter deze eindgevel bevindt zich de eindgevel van het hoofdvolume, met twee stolpvensters en twee zesruits vensters.

De achtergevel (zuid) telt veertien vensterassen. De vensters zijn hier per drie gekoppeld met op de begane grond kloostervensters en op de verdieping enkele vensters. In de vierde vensteras van links en van rechts bevinden zich houten deuren met bovenlichten. In de zevende vensteras van links een rondboogvormige deur onder een rechtgesloten bovenlicht gevat in een omlijsting met een driehoekig fronton. De deur wordt geflankeerd door achtruits zijlichten. Door de deuren en afwijkende vensterformaten zijn de vensterassen verschillend van breedte en is deze gevel als enige niet symmetrisch ingedeeld.

De eindgevel aan de oostzijde wordt op de begane grond in beslag genomen door het tussenlid dat het bad- en douchegebouw verbindt met het hoofdvolume. In de geveltop een balkondeur geflankeerd door twee stolpvensters. Op de nok van de uitbouw staat een grote vierkante dakruiter met horizontale zesruits vensters. In de eindgevel van het hoofdvolume vier zesruits vensters.

Het bad- en douchegebouw is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond onder een tentdak. De top van het dak is aan een zijde opgelicht en er zijn horizontale achtruits vensters tussen geplaatst, waardoor een lichthuis is ontstaan. In de gevels zesruits vensters en gekoppelde vierruits vensters en glasdeuren met roedenverdeling.

Waardering

Het Centrale Gebouw van de Marthastichting is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van kindertehuizen in het begin van de twintigste eeuw.

Het Centrale Gebouw is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

In stedenbouwkundig opzicht is het Centrale Gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Het exterieur van het gebouw is in hoge mate gaaf.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Kindertehuizen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516130

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/20

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6915

Omschrijving**

Omschrijving

Het PARK met BRUGGETJE, onderdeel van het complex van de Marthastichting, ligt oostelijk van de Raadhuisstraat en zuidelijk van de W.M. Offringalaan. In de parkaanleg neemt het Centrale Gebouw (KINDERTEHUIS) letterlijk een centrale plaats in. Langs de noordrand van de aanleg (parallel aan de Offringalaan) zijn respectievelijk de villa met koetshuis, het Emmahuis en de tuinmanswoning met boomgaard gesitueerd; aan de zuidoostkant ligt de Koningin Wilhelminaschool met dienstwoning. Alle gevels van deze panden zijn met het front naar het park gekeerd, waarvandaan verschillende zichten op het park zijn gecreëerd. De parkaanleg was oorspronkelijk onderdeel van het buiten Rijnstroom, dat sinds 1897 dienst deed als directeurswoning van de Marthastichting. In deze tijd is naar ontwerp van tuinarchitect Copijn uit Groenekan een nieuwe aanleg in Engelse Landschapsstijl gerealiseerd. De kern van deze aanleg wordt gevormd door een lobvormige vijver, waarvan de achterkant (zuidwest) van het Centrale Gebouw fraaie zichten worden verkregen. Deze vijver maakt deel uit van een langgerekte door het park slingerende vijver met versmallingen die worden overspannen door in totaal drie bruggetjes. Eén BRUGGETJE, direct zuidelijk van het centrale gebouw, dateert uit het begin van de 20ste eeuw. De boogbrug is opgetrokken in rode baksteen met kunststenen aanzetstenen, muurankers en stalen hekjes.

Slingerpaden verbinden de verschillende (bij)gebouwen met elkaar en maken wandelingen mogelijk langs de waterpartijen en gazons.

Langs de paden en waterkanten staan beuken. Zuidelijk van het centrale gebouw, aan de overkant van het water staan linden; oostelijk daarvan kastanjes; aan de noordzijde een taxusgroep en een treurwilg.

Waardering

De parkaanleg is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de ontwikkeling van de Marthastichting.

Het park met bruggetje van algemeen belang vanwege de tuinarchitectuurhistorische waarde te weten de aanleg in de Engelse

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Landschapsstijl en de plaats die het inneemt in het oeuvre van tuinarchitect Copijn.

In stedenbouwkundig opzicht is de parkaanleg met bruggetje van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de onderdelen van het complex van de Marthastichting die in het park staan.

Het parkaanleg is in hoge mate gaaf.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Park

Monumentnummer*: 516131

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/21

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6915

Omschrijving**

Inleiding

Aan de lobvormige vijver in het park staat een ZITBANK, onderdeel van het complex van de Martastichting, in een Expressionistische vormgeving. Aanleiding tot de bouw van de bank is vermeld op een gedenksteen: "De burgerij van Alphen aan den Rijn aan Ds. A.W. Voors, 1907. Bij zijn afscheid als predikant, directeur 1935".

Omschrijving

De zitbank bestaat uit in rode baksteen opgetrokken muurtjes met kunststenen afdekplaten en gemetselde plantenbakken waartegen houten zittingen en rugleuningen zijn bevestigd. Het is opgebouwd uit een rechte lange bank en geknikte zijarmen met korte banken; daarvoor een iets verhoogde bestrating. Boven de centrale bank een kunststenen fries met inscriptie (zie inleiding). Aan weerszijden van het fries gemetselde holle pijlers.

De verschillende hoogtes van de gemetselde volumes, de rollagen in het metselwerk en de kunststenen afdekplaten geven de bank een architectonische uitstraling.

Waardering

De zitbank is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde te weten de Expressionistische vormgeving

In stedenbouwkundig opzicht is de zitbank van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de onderdelen van het complex van de Marthastichting die in het park staan.

De zitbank is gaaf bewaard gebleven gelet op materiaalgebruik en vormgeving.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Straatmeubilair

Zitbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516132

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/22

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Alphen aan den Rijn	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6151

*Omschrijving***

Inleiding

VILLA in 1923 ontworpen door de gebroeders Marie Adrianus (1879-1963) en Johan (1885-1962) van Nieukerken in de Nieuw-Historiserende bouwstijl. De villa werd in 1924 voltooid achter het inmiddels vervallen huis van de buitenplaats Rijnstroom, dat in december 1924 werd afgebroken.

In het timpaan boven de zuidelijke gevel staat het devies van de stichting: "De Heer zal voorzien".

Omschrijving

De villa is over twee bouwlagen opgetrokken op een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond, onder een schilddak met gesmoorde Hollandse pannen. De rood bakstenen gevels met ijzeren muurankers worden afgesloten door een gepleisterde kroonlijst en overstekende goot en zijn ingedeeld met vensters met roedenverdeling boven zandstenen waterdorpels en onder strekken; met name in de representatieve gevels veel kruisvensters. Op de nok twee grote gemetselde schoorstenen.

De middenrisaliet van de naar het park gekeerde, symmetrische frontgevel (zuid) is tot boven de daklijst voortgezet en wordt bekroond door een steekkapje met een driezijdig fronton; in het timpaan een stucwerk cartouche met de spreuk 'De heer zal voorzien'. Op de begane grond van de risaliet een driezijdige erker met daarop een balkon met een houten balkonhek. In en boven de erker een dubbele glasdeur geflankeerd door (kruis)vensters. Aan weerszijden van de middenrisaliet een vensteras met kruisvensters en een rechtgesloten dakkapel, met leien tegen de zijkanten. In beide zijgevels (oost en west) een ingang en kruisvenster op de begane grond, twee vensters op de verdieping en een grote rechtgesloten dakkapel midden boven de gevel. In de oostgevel een dubbele glasdeur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met bovenlicht. In de naar de Raadhuisstraat gekeerde westgevel bevindt zich de hoofdingang: een houten rondboogdeur met een drempel en schampstenen van hardsteen en zandstenen sierblokken, aanzet- en sluitstenen. Boven de houten deur een kroonlijst op consoles, een bovenlicht tussen voluten en onder een kroonlijstje en een ingemetselde ontlastingsboog. Op de verdieping kruisvensters, met uitzondering van het kleinere venster boven de hoofdingang. De achtergevel (noord) wordt gekenmerkt door een grote uitbouw op de begane grond, met een zandstenen daklijst. Centraal in de achtergevel een risaliet onder een schilddak met een slanke gemetselde schoorsteen. Langs de randen van de schoorstenen en langs de daklijst van de uitbouw tandlijsten.

Van het INTERIEUR van de villa zijn onder meer enkele schouwen, stucplafonds, paneeldeuren, glazen tussendeuren en -vensters met roedenverdeling, houten vensterbanken, een houten trap en doorgangen met panelen bewaard gebleven.

Waardering

De villa is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van kindertehuizen in het begin van de twintigste eeuw.

De villa met bijbehorend interieur is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

In stedenbouwkundig opzicht is de villa van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex van de Marthastichting in de parkaanleg.

Het exterieur van de villa is in hoge mate gaaf, in het interieur resteren enkele onderdelen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 516133

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/23

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Alphen aan den Rijn	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6151

*Omschrijving***

Omschrijving

KOETSHUIS in twee fases opgetrokken op een langgerekte plattegrond bestaande uit drie bouwvolumes: een westelijk en oostelijk deel en een tussenlid. Het westelijke deel is opgetrokken in rode baksteen met speklagen van zandsteen, over één bouwlaag onder een zadeldak met gesmoorde Hollandse pannen. De gevels van dit staldeel worden geleed door houten staldeuren met zware scharnieren en bovenlichten met verticale roeden.

Het oostelijke deel is opgetrokken in rode baksteen over twee bouwlagen onder een plat dak; eenvoudig houten gootlijst. De gevels zijn geleed door rechtgesloten zesruits schuifvensters onder segmentbogen in rode verblendsteen, met gepleisterde aanzet en sluitstenen op de begane grond; verder voorzien van gepleisterde boogtrommels, waterdorpels van geglazuurde baksteen en enkele gepleisterde speklagen.

Tussen het oostelijke en westelijke deel bevindt zich een tussenlid van één bouwlaag onder een plat dak. Ook hier zijn de gevels opgetrokken in rode baksteen en voorzien van rechtgesloten gevelopeningen, ditmaal onder strekken. De gootlijst van het tussenlid heeft aan de bovenzijde een iets overstekende cordonlijst.

Waardering

In stedenbouwkundig opzicht is het koetshuis van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex van de Marthastichting in de parkaanleg.

Het exterieur van het koetshuis is in hoge mate gaaf en vormt een uitdrukking van de bouwgeschiedenis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Koetshuis (G)

Monumentnummer*: 516134

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/12

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Alphen aan den Rijn	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6164

*Omschrijving***

Inleiding

De TUINMANSWONING dateert oorspronkelijk uit de periode rond 1900 gebouwd als arbeiderswoning. Het huis is enkele malen verbouwd, onder meer in de dertiger jaren van de 20ste eeuw. Toen de Marthastichting het terrein in gebruik nam, werd de woning als tuinmanswoning in gebruik genomen. Bij de woning hoorde een moestuin en boomgaard, waarvan de laatste bewaard is gebleven. De duidelijkste verandering ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp is de platte uitbouw tegen de voorgevel.

Omschrijving

De tuinmanswoning is boven een gepleisterde plint in rode baksteen opgetrokken over één bouwlaag onder een wolfdak met gesmoorde bouletpannen; de windveren en goten steken iets over. De gevels zijn geleed door vensters met roeden onder kunststenen lateien en boven zwart geglazuurde gemetselde waterdorpels.

Het linkerdeel van de voorgevel (oost) wordt in beslag genomen door een platte uitbouw met de houten voordeur met drieruits zijlichten, onder een luifel die aan trekstangen is opgehangen. Links van de ingang een stolpvenster met zesruits ramen. Rechts van de uitbouw is het dak lager doorgetrokken en in de gevel een klein venstertje aangebracht. In het dak een langgerekte platte dakkapel met overstekende goot, zeven vierruits vensters en twee beschotten.

In de zuidelijke zijgevel op de begane grond een glasdeur met roedenverdeling en een venster in de uitbouw. In de afgeknotte geveltop een vierruits venster. In de achtergevel (west) twee samengestelde vensters met drie zesruits ramen onder tweeruits bovenlichten. In het dak een langgerekte platte dakkapel met overstekende goot, drie vierruits vensters en twee smalle beschotten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De tuinmanswoning is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de traditionalistische vormgeving, die kenmerkend is voor alle gebouwen van het complex van de Marthastichting.

In stedenbouwkundig opzicht is het gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de boomgaard en de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Het pand is in hoofdvorm en detaillering grotendeels gaaf.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 516135

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/14

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6164

Omschrijving**

Omschrijving

De BOOMGAARD, behorende bij de tuinmanswoning onderdeel uitmakend van het complex de Marthastichting, leverde oorspronkelijk met de niet meer aanwezige moestuin het fruit en de groente voor het gehele complex. De boomgaard heeft hoogstammige appel- en pruimenbomen.

Waardering

De boomgaard is van algemeen belang vanwege de ensemblewaarde waarde te weten de functionele en ruimtelijke samenhang met de tuinmanswoning en de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg; als functioneel onderdeel.

De boomgaard is gaaf bewaard gebleven.

Een boomgaard met hoogstammige fruitbomen is relatief zeldzaam.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Boomgaard

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 516136

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/16

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Alphen aan den Rijn		Alphen aan den Rijn		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
W.M. Offringalaan	2			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	4			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	6			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	8			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	10			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	12			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	14			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	16			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	18			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	20			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	22			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	24			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	26			2406 JB	Alphen aan den Rijn		
W.M. Offringalaan	28			2406 JB	Alphen aan den Rijn		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Aarlanderveen	C	5933	A21	
Aarlanderveen	C	5933	A11	
Aarlanderveen	C	5933	A7	
Aarlanderveen	C	5933	A24	
Aarlanderveen	C	5933	A19	
Aarlanderveen	C	5933	A3	
Aarlanderveen	C	5933	A8	
Aarlanderveen	C	5933	A27	
Aarlanderveen	C	5933	A4	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C	5933	A17	
Aarlanderveen	C	5933	A18	
Aarlanderveen	C	5933	A12	
Aarlanderveen	C	5933	A23	
Aarlanderveen	C	5933	A16	
Aarlanderveen	C	5933	A5	
Aarlanderveen	C	5933	A9	
Aarlanderveen	C	5933	A15	
Aarlanderveen	C	5933	A1	
Aarlanderveen	C	5933	A2	
Aarlanderveen	C	5933	A25	
Aarlanderveen	C	5933	A28	
Aarlanderveen	C	5933	A26	
Aarlanderveen	C	5933	A13	
Aarlanderveen	C	5933	A14	
Aarlanderveen	C	5933	A10	
Aarlanderveen	C	5933	A6	
Aarlanderveen	C	5933	A20	
Aarlanderveen	C	5933	A22	

*Omschrijving***

Inleiding

Het Emmahuis (KINDERTEHUIS) werd in 1897 voltooid als tehuis voor kinderen vanaf drie jaar die nog een moeder nodig hadden. In 1898 werd tegen het gebouw een ziekenhuisje gebouwd, dat in 1914 werd vervangen door een barak achter het inmiddels eveneens gesloopte kindertehuis. In 1930 werd het gebouw gerestaureerd door de gebroeders M.A. en J. van Nieukerken. Het diende toen als onderdak voor meisjes van 12 tot 17 jaar. Koningin Emma wijdde het huis in, waardoor het sindsdien de naam Emmahuis draagt. Het gebouw sluit het park aan de noordkant af.

Aan de parkkant (zuid) zijn de gevelopeningen inmiddels anders ingevuld. Aan de Offringalaan (noord) zijn met name nieuwe aanbouwen toegevoegd. De hoofdvorm van het gebouw is echter gehandhaafd.

Omschrijving

Het Emmahuis is in rode baksteen opgetrokken over twee bouwlagen op een langgerekte plattegrond. Het hoofdvolume wordt afgedekt door een gebroken schilddak, met gesmoorde tuile-du-Nord pannen en oorspronkelijk reeksen kleine dakkapellen. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uiteinden van het langgerekte bouwvolume worden gekenmerkt door torenvormige eindpaviljoens onder tent- en schilddaken met Hollandse pannen, een zeegevel en pironnen. Met name aan de westkant volumes in verschillende hoogtes. De gevels zijn geled door rechtgesloten vensters met roedenverdeling en hardstenen waterdorpels. Verder kunststenen aanzet- en sluitstenen, muurankers, ijzeren vergaarbakken, tandlijsten in metselwerk, en een reliëf met het opschrift "Een ding in noodig Lucas 10, v 38-42." Bovenlangs delen van gevels opengewerkte metselwerk randen.

De rondboogvormige gevelopeningen in de zuidelijke langgevel waren oorspronkelijk open en vormden het aangezicht van galerijen, loggia's en ingangsportieken.

In het INTERIEUR zijn alleen van belang de drie trappenhuizen; verder is het interieur vernieuwd.

Waardering

Het Emmahuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van kindertehuizen in het begin van de twintigste eeuw.

In stedenbouwkundig opzicht is het Emmahuis centrale gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Kindertehuis

Monumentnummer*: 516137

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/18

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6609

Omschrijving**

Inleiding

Koningin WilhelminaSCHOOL met KAPEL, in de periode van 1913-1914 gebouwd. In 1953 op is op de kapel een torenspits aangebracht.

Links van het oorspronkelijke ingangsportaal zijn drie vensters tot de grond doorgetrokken. In de hoek van de middenvleugel en de vleugel met de kapel is een glazen portaal toegevoegd, deze is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

De Koningin Wilhelminaschool is in rode baksteen opgetrokken op een U-vormige plattegrond, waardoor het gebouw aan de voorkant (west) half een pleintje omsluit. De middenvleugel telt twee bouwlagen onder een met gesmoorde Tuile-du-Nord pannen gedekt schilddak, de twee haaks daarop staande vleugels bestaan uit één bouwlaag onder een met Tuile-du-Nord pannen gedekt wolfdak. Alle daken hebben een zeeg; de daken steken ver over en zijn voorzien van goten en windveren op gesneden klampen. Verder pironnen op de nokeinden, gemetselde schoorstenen onder kappen en dakkapellen met twee zesruits ramen onder steekkapjes met windveren en gladde houten beschotten in de geveltop; de zijkanten van de dakkapellen zijn bekleed met leien. In het dakvlak van de zuidelijke vleugel drie grote dakkapellen met 6 zesruits ramen.

De gevels zijn geled door vensters die zijn samengesteld uit zesruits ramen, tenzij anders vermeld wordt. De vensters zijn zowel in enkele vorm toegepast, als gekoppeld per twee en drie. In de eindgevels van de vleugels in de afgeknotte geveltoppen vijf gekoppelde kloostervensters met vierruits ramen. Onder de vensters hardstenen waterdorpels, erboven kunststenen lateien; op de begane grond ook segmentvormige ontlastingsbogen met daarin aanzet-, sier en sluitstenen. Bij de ingangen hardstenen stoepen, drempels en schampstenen.

Centraal in de voorgevel (west) bevindt de oorspronkelijke hoofdingang zich in een uitgebouwd portaal onder een wolfdak. De ingang

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bestaat uit een dubbele houten deur met rondboogvormige zesruits vensters en een twaalfruits rondboogvormige bovenlicht met daaronder een tandlijst in kunststeen, die doorloopt boven de drieruits zijlichten. In de gemetselde rand rond de ingang sierblokken van kunststeen. Boven het portaal een plaquette met daarin de naam van de school. In de gevels die het pleintje omarmen zijn kloostervensters met kunststenen tussendorpels en zes- en vierruits ramen aangebracht.

Tegen de westelijke eindgevel van de kapel (noordelijke vleugel) bevindt zich een gelijkvormig portaal als in de voorgevel. De kapelingang heeft echter een rechtgesloten dubbele opgeklampte deur met sierlijk vormgegeven kruisgehengen. Aan weerszijden van deze ingang een klein venster, schuin erboven kloostervensters met vierruits ramen en in de top een breed gekoppeld venster. In de eindgevel van de zuidvleugel zijn centraal drie gekoppelde kloostervensters tussen twee enkele. Ook de eerste steen bevindt zich in deze gevel met de inscriptie: "Deze steen is gelegd den 30en april 1913 door Elise Burdet, geboren 7 october 1899".

De noordelijke zijgevel wordt geleed door identieke vensters in series van drie, onderbroken door drie dubbele houten deuren met zesruits ramen met bovenlichten.

De zuidelijke zijgevel is in het midden hoger opgetrokken onder een steekkap met wolfeind. Door het dak steken twee grote schoorstenen. In het hoger opgetrokken geveldeel een samengesteld venster. Links op de begane grond twee gekoppelde vensters, rechts is de gevel blind.

In de achtergevel (oost) zijn zowel op de begane grond als op de hoger opgetrokken verdieping kruisvensters (vier maal zesruits) aangebracht. De plaats van het trappenhuis wordt gekenmerkt door afwijkende vensterformaten.

De eindgevels van de zijvleugels risaleren iets ten opzichte van de middenvleugel. In de eindgevel van de kapel op de begane grond een uitbouw onder een wolfdak, met een enkele houten deur tussen twee achtruits zijlichten en onder een achtruits bovenlicht. Aan weerszijden van de uitbouw twee gekoppelde vensters met zesruits rondboogvormige bovenlichten.

Van het INTERIEUR zijn onder meer bewaard gebleven: troggewelven en tongewelven op de begane grond; de gepleisterde gangen met schoon metselwerk bogen en tegelvloeren met eenvoudige patronen; de trap van ongepolijst graniet, met ijzeren traphek en houten leuning; en de houten kapspanten met trekstangen en enkele kapitelen in de voormalige kapel.

Waardering

De Wilhelminaschool met kapel is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van de Marthastichting.

De Wilhelminaschool met bijbehorend interieur en kapel is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

In stedenbouwkundig opzicht is het gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Het exterieur van het gebouw is in hoge mate gaaf, van het interieur zijn belangrijke onderdelen bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Kapel(F1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

Monumentnummer*: 516138

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 januari 2001
Kadaster deel/nr	82996/6

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Alphen aan den Rijn	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aarlanderveen	C			6163

*Omschrijving***

Omschrijving

De SCHOOLMEESTERSWONING is in rode baksteen opgetrokken op een rechthoekige plattegrond over één bouwlaag onder een met gesmoorde Tuile-du-Nord pannen gedekt wolfdak met zeeg; het dak steekt ver over met goten en windveren op gesneden klampen. Verder in beide grote dakhellingen een iets uitkragende gemetselde schoorsteen en twee dakkapellen met ieder drie zesruits ramen en platte overstekende daken op klampen; de zijkanten van de dakkapellen zijn bekleed met leien.

De gevels zijn met name geleed door kruisvensters boven gemetselde waterdorpels en onder segmentbogen. In het onderste deel van de vensters zesruits ramen, in het bovenste deel vierruits ramen; deels voorzien van halve luiken. Muurankers ter hoogte van de zoldervloer. Hardstenen drempels en stoepjes bij de ingangen.

In de voorgevel (west) bevindt zich een excentrisch geplaatste paneeldeur met vierruits raam in een eenvoudige kunststenen omlijsting en een rondboogvormig bovenlicht met gepleisterde sluit- en aanzetstenen. Aan weerszijden van de deur een kruisvenster. Boven de twee grote dakkapellen nog twee kleine vierruits dakkapellen. In de zuidelijke zijgevel op de begane grond twee openslaande twintigruits terrasdeuren, onder rondboogvormige tienruits bovenlichten. Links daarvan een kruisvenster, in de afgeknotte geveltop twee. In de achtergevel (oost) twee kruisvensters. Links daarvan een zestienruits venster met achtruits rondboogvormig bovenlicht, rechts daarvan een paneeldeur met negenruits raam. In de noordelijke zijgevel op de begane grond een zesruits venster en twee kleine zesruits vensters. In de afgeknotte geveltop een kruisvenster met links een zesruits en rechts een drieruits venster.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De dienstwoning is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

In stedenbouwkundig opzicht is het gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Het exterieur van het gebouw is in hoge mate gaaf.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Onderwijzerswoning

Monumentnummer*: 521437

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 januari 2001
Kadaster deel/nr 82955/12

Woonplaats* Alphen aan den Rijn
Gemeente* Alphen aan den Rijn
Provincie* Zuid-Holland

Kadastrale gemeente* Aarlanderveen
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6915

Omschrijving**

Omschrijving

Het park is toegankelijk middels een TOEGANGSHEK uit het begin van de 20ste eeuw bestaande uit twee gemetselde pijlers met inspringende hoeken en bekroond door een kunststenen dekplaat met bolvormige bekroning. Aan de voorzijde van de pijlers op ooghoogte een kunststenen steen met de inscriptie 'MARTHA' 'STICHTING'. Tussen de pijlers bevond zich oorspronkelijk een dubbel ijzeren toegangshek.

Waardering

Het toegangshek is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde en in stedenbouwkundig opzicht vanwege de markering van de toegang tot de buitenplaats; als karakteristiek en functioneel onderdeel van het complex en vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Voorwerpen op pleinen en dergelijke
Subcategorie Erfscheiding(D)
Functie Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument